

26 maja 2022 r.

Muzeum Kultury Ludowej Pomorza w Swolowie
zagroda nr 15: sala konferencyjna (A)

9.00-9.20 **Otwarcie Konferencji**

Rektor Akademii Pomorskiej w Słupsku
dr hab. inż. prof. AP **Zbigniew Osadowski**
Dyrektor Muzeum Pomorza Środkowego w Słupsku
Marzenna Mazur
Dyrektor Niemieckiego Instytutu Historycznego w Warszawie
Miloš Řezník
Kierownik naukowy cyklu konferencji
Daniel Kalinowski

**Panel I – Oblicza religijności ludowej –
prowadzenie Marzenna Mazur**

9.20-9.40 prof. dr hab. **Miloš Řezník** (Niemiecki Instytut Historyczny w Warszawie), *Naród, tradycja przedchrześcijańska i poszukiwanie ducha ludu*

9.40-10.00 prof. dr hab. **Lucyna Wiśniewska-Rutkowska** (Uniwersytet Jana Kochanowskiego w Kielcach), *Religia ludowa w ujęciu Stefana Wyszyńskiego*

10.00-10.20 prof. dr hab. **Daniel Kalinowski** (Akademia Pomorska w Słupsku), *Boży internet... O Józefa Chelmskiego ambicjach zrozumienia wszystkiego*

10.20-10.40 dr **Andrzej Stachowiak** (Muzeum Pomorza Środkowego w Słupsku), *Od pobożności ludowej do religijności postsekularnej*

10.40-11.10 – Dyskusja nad referatami i przerwa kawowa
Otwarcie wystawy:
Chodzenie za polem. Nocny obrzęd inicjacyjny

**Panel II – Religijność w tradycji ludowej –
prowadzenie Daniel Kalinowski**

11.10-11.30 mgr **Tomasz Rak** (Muzeum Okręgowe w Lesznie), *Poszukiwanie źródeł kultury ludowej Ryszarda Berwińskiego*

11.30-11.50 mgr **Ewa Tomaszewska** (Muzeum Okręgowe w Lesznie), *Ludowe obrzędy wiosenne w folklorystycznych odśłonach*

11.50-12.10 mgr **Damian Kozłowski** (Muzeum Wsi Kieleckiej, Uniwersytet Jana Kochanowskiego w Kielcach), *Różne oblicza opłatka w polskiej tradycji ludowej*

12.10-12.30 mgr **Magdalena Lica-Kaczan** (Skansen Osadnictwa Nadwiślańskiego w Wiączeminiu Polskim), *Magia agrarna i rytuały inicjacji w obrzędowym chodzeniu za polem na Mazowszu Łowickim*

12.30-13.00 – Dyskusja nad referatami i przerwa kawowa

**Panel III – Regionalne i lokalne odcienie pobożności –
prowadzenie Miloš Řezník**

13.00-13.20 dr hab. **Izabela Kaczmarzyk**, prof. AIK (Akademia Ignatianum w Krakowie), *Od wiejskiego kościoła, przez szopy i magazyny po wieże wielkich kościołów gotyckich – znaczenie ludowej pobożności w procesie przekształcania górnośląskiej przestrzeni w czasach industrializacji**

13.20-13.40 dr **Bartłomiej Gapiński** (Uniwersytet Jagielloński), *Maria Patyk (1924-2011) jako animatorka kultury kujawskiej*

13.40-14.00 mgr **Beata Jankowska** (Akademia Pomorska w Słupsku), *Obraz Kalwarii Wejherowskiej – miejsca kultu pątniczego w literaturze kaszubskiej*

14.00-14.20 prof. dr hab. **Adela Kuik-Kalinowska** (Akademia Pomorska w Słupsku), *Święte niewiasty chrześcijaństwa w ludowej tradycji Kaszub**

14.20-15.20 – Przerwa obiadowa – Swolowo, zagroda nr 15

**Panel IV – Pobożność w zwierciadle folkloru –
prowadzenie Andrzej Stachowiak**

15.20-15.40 mgr **Anita Brzyszc** (Uniwersytet im. Adama Mickiewicza w Poznaniu), *Ludowa teoria wszystkiego – artefakty racjonalności ludowej w narracji memów internetowych*

15.40-16.00 mgr **Kamil Łażewski** (Uniwersytet Kazimierza Wielkiego w Bydgoszczy), *Figle i żarty w kościele i na parafii jako przejaw ludowej kultury śmiechu w tekstach polskich bajek ludowych*

16.00-16.20 mgr **Dorota Śmietana-Bolwako** (Akademia Pomorska w Słupsku), *O duchach, duszkach, diablach i upiorach – strachy w literackich legendach pomorskich*

16.20-16.40 mgr **Elżbieta Broda** (Akademia Pomorska w Słupsku), *O zacczarowanym kocie, diabelskim kamieniu, Górze Trosk, skarbach - wierzenia, mity, legendy ziemi sławieńskiej w literaturze i kulturze współczesnej*

16.40-17.30 – Dyskusja nad referatami i przerwa kawowa

**17.30-18.30 – Prezentacja filmu *Dotknąć obrazu*
i dyskusja z Autorkami**

19.00-22.00 – Kolacja i spotkanie integracyjne

*referat wygłoszony on-line

27 maja 2022 r.

Muzeum Kultury Ludowej Pomorza w Swolowie
zagroda nr 15: sala konferencyjna (A)
oraz sala „Tkactwo na Pomorzu” (B)

**Panel Va – W kręgu wierzeń
nie/przed-chrześcijańskich –
sala A – prowadzenie Miloš Řezník**

9.00-9.20 dr **Paweł Szczepanik** (Uniwersytet Mikołaja Kopernika w Toruniu), *Religijność ludowa wczesnośredniowiecznych Słowian. Rozważania z zakresu etnoarcheologii religii*

9.20-9.40 dr **Rafał Foltyn** (Muzeum Pomorza Środkowego w Słupsku), *Relikty przedchrześcijańskich wierzeń na średniowiecznym Pomorzu i w Polsce*

9.40-10.00 mgr **Dawid Lipiński** (Polskie Towarzystwo Filologiczne Oddział Gdański), *Bóstwa leśne i zbożowe w wierzeniach Pomorzan. Analiza strukturalna*

10.00-10.20 – Przerwa kawowa

**Panel Vb – W kręgu wierzeń...
sala A – prowadzenie Daniel Kalinowski**

10.20-10.40 mgr **Tatiana Słowi** (badaczka niezależna), *Słowiańska Trójbogini a cykl życia człowieka i przyrody. O triadzie Marzanna/Mokosz/Dziewanna*

10.40-11.00 lic. **Nikola Dąbrowska** (MPŚ w Słupsku, Uniwersytet Śląski w Katowicach), *Chybski Utopiec – przykład symbiozy religijności i wierzeń ludowych*

11.00-11.20 lic. **Mikołaj Jarmakowski** (Uniwersytet Gdański), *Baltosłowiański mitologem zaślubin Słońca i Księżycy oraz jego ślady w polskiej obrzędowości ludowej*

11.20-11.40 – Dyskusja nad referatami

**Panel VI – Skale pobożności ludowej –
sala A – prowadzenie Miloš Řezník**

11.40-12.00 dr **Anna Pigoń** (Uniwersytet Wrocławski), *Religijność góralek podhalańskich w literaturze do 1939 roku*

12.00-12.20 mgr **Ewa Kulpa** (Katolicki Uniwersytet Lubelski Jana Pawła II), *Elementy mitologii i wierzeń kamczackich Koriaków*

12.20-12.40 mgr **Ewelina Wiżentas** (Uniwersytet Mikołaja Kopernika w Toruniu), *Religijność w polskiej wsi Wierszyna na Syberii*

12.40-13.00 mgr **Grzegorz Piaskowski** (Muzeum Mazowieckie w Płocku), *Buddyzm na wsi. Recepcja ośrodka buddyzmu tybetańskiego w tradycyjnej społeczności wiejskiej Północnego Mazowsza*

Panel VII – Percepcja sacrum –

sala B – prowadzenie Andrzej Stachowiak

11.40-12.00 dr **Agata Bielak** (Instytut Sławistyki PAN), *Patron chroniący przed wilkami czy dawca prezentów? Dwa obrazy świętego Mikołaja w polskiej tradycji ludowej**

12.00-12.20 mgr **Ewa Kozik** (UŚ w Katowicach), *Święty Florian – patron funkcjonariuszy Państwowej Straży Pożarnej. Sposoby percepcji świętości*

12.20-12.40 mgr **Agata Witkowska** (Muzeum Wsi Lubelskiej), *Kult św. Jana Nepomucena na Lubelszczyźnie*

12.40-13.00 mgr **Mikołaj Radomski** (MPŚ w Słupsku), *Przywoływanie instancji sakralnych w zamawianiach ludowych na Pomorzu*

13.00-13.30 – Dyskusja i przerwa kawowa (sala A i B)

Panel VIII – Zakresy religijności ludowej –

sala A – prowadzenie Daniel Kalinowski

13.30-13.50 dr **Aleksandra Kleśta-Nawrocka** (UMK w Toruniu, PTL o/Toruń), *Sakralny wymiar jedzenia – od stołu do festiwalu*
13.50-14.10 mgr **Małgorzata Dubasiewicz** (UG), *Interpretacja wybranych gestów podejmowanych wobec wizerunków świętych w kulturze religijnej w Polsce na przełomie XIX i XX w.*

14.10-14.30 lic. **Magdalena Kaczmarek** (Uniwersytet Humanistyczno-Przyrodniczy im. Jana Długosza w Częstochowie), *Oddziaływania za pomocą religii na światopogląd ludowy w XIX-wiecznej Polsce w świetle czasopisma „Dzwonek”*

14.30-14.50 dr **Iryna Kowal-Fuczyło** (Rybski Instytut Historii Sztuki, Folkloru i Etnologii Narodowej Akademii Nauk Ukrainy), *Przejawy religijności w internetowym folklorze wojny rosyjsko-ukraińskiej*

Panel IX – Sacrum i krajobraz wiejski –

sala B – prowadzenie Andrzej Stachowiak

13.30-13.50 dr **Andrzej Chludziński** (Wydawnictwo Jasne), mgr **Krzysztof Kowalski** (Muzeum Narodowe w Szczecinie), *Tematyka ludowa w zdigitalizowanym pomorskim zasobie topograficznym Roberta Holstena z lat 30. XX w.*

13.50-14.10 dr **Rafał Kleśta-Nawrocki** (UMK w Toruniu), *Percepcja przyrody w kulturze ludowej. Między myśleniem mityczno-magicznym a ekologią*

14.10-14.30 mgr **Joanna Jezierska** (Zamek w Kwidzynie, Oddział Muzeum Zamkowego w Malborku), *Miejsca kultu w krajobrazie wiejskim Dolnego Powiśla w XX w. i początkach XXI w.*

14.30-14.50 mgr **Marcin Krowiak** (Muzeum Budownictwa Ludowego w Sanoku), *Między cerkwią, synagogą i kościołem. Obiekty sakralne w Muzeum Budownictwa Ludowego w Sanoku*

14.50-15.30 – Dyskusja i zakończenie konferencji (sala A)

15.30 – Obiad i pożegnania – Swołowo, zagroda nr 15

LUDOWE ŹRÓDŁA KULTURY

Religijność ludowa

Swołowo
26-27 maja 2022 r.

Organizacja Konferencji:

Instytut Filologii Akademii Pomorskiej w Słupsku

Muzeum Pomorza Środkowego w Słupsku

Współorganizacja:

Niemiecki Instytut Historyczny w Warszawie

Patronat:

Polskie Towarzystwo Ludoznawcze

Kierownictwo naukowe:
prof. dr hab. Daniel Kalinowski

Współpraca merytoryczna:
dr Andrzej Stachowiak

LUDOWE ŹRÓDŁA KULTURY

Religijność ludowa

Swołowo
26-27 maja 2022 r.